

Кохан Вероніка Павлівна

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку

НАПрН України

ORCID: 0000-0002-3129-9266

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ГРОМАДЯН ЄВРОСОЮЗУ

У статті досліджується історія розвитку поняття цифрової компетентності громадян у Європейському Союзі як однієї з ключових компетентностей для навчання впродовж життя. Автором досліджені основні документи Європейського Союзу з розвитку цифрових компетентностей громадян.

Ключові слова: цифрова компетентність, Європейська довідкова рамка ключових компетентностей для навчання впродовж життя, рамка цифрової компетентності громадян ЄС.

Kokhan Veronika

PhD, Senior Researcher of the Scientific and Research Institute

of Providing Legal Framework for the Innovative Development

of NALS of Ukraine

ORCID: 0000-0002-3129-9266

DIGITAL COMPETENCE OF EU CITIZENS

The article explores the history of the development of the concept of digital competence of citizens in the European Union as one of the key competences for lifelong learning. The author examines the main documents of the European Union on the development of citizens' digital competences.

Keywords: digital competence, European Reference Framework of Key Competencies for Lifelong Learning, The Digital Competence Framework 2.0.

Європейський парламент і Рада Європейського Союзу 17 січня 2018 року схвалили Рамкову програму оновлених ключових ком-

петентностей для навчання протягом життя (Європейська довідкова рамка ключових компетентностей для навчання впродовж життя 2018 р.) [1].

У цьому документі оновлено перелік і назви ключових компетентностей, визначених Європейським Союзом, порівняно з попередньою редакцією 2006 року [2]. Однак, кількість ключових компетенцій не змінилася – їх залишилося вісім.

Ключові компетентності – це такі компетентності, які потрібні всім індивідуумам для особистісної реалізації та розвитку, працевлаштування, соціальної інтеграції, сталого способу життя, успішного життя в мирних суспільствах, управління здоровим способом життя та активного громадянства.

Вони набуваються в перспективі освіти впродовж життя від раннього дитинства впродовж дорослого життя, а також засобами формальної, неформальної та інформальної освіти в усіх контекстах, охоплюючи сім'ю, школу, робоче місце, соціальне оточення та інші громади. Саме так визначається поняття ключових компетенцій у Європейській довідковій рамці ключових компетентностей для навчання впродовж життя (2018 р.) [1].

Четвертою ключовою компетенцією визнано цифрову компетентність. Цифрова компетентність – це впевнене, критичне і відповідальне використання та взаємодія з цифровими технологіями для навчання, професійної діяльності (роботи) та участі у житті суспільства.

Отже, починаючи з 2006 року, цифрова компетентність була визнана у Європейському Союзі однією з ключових компетентностей для навчання впродовж життя, а вже у 2013 році було розроблено першу Європейську рамку цифрової компетентності громадян, відому також як DigComp (Digital Competence), яка у 2016-2017 роках була доопрацьована [3].

Оновлена рамка цифрової компетентності громадян ЄС на сьогодні складається з 5 основних блоків компетенцій та містить 21 компетенцію, що до них входить.

«Блоки цифрової компетентності та їх опис»

Сфера компетентності	Опис (дескриптор)
1. Інформаційна грамотність та грамотність щодо роботи з даними	<p>1.1 Вміння шукати, фільтрувати дані, інформацію та цифровий контент.</p> <p>1.2 Вміння оцінювати дані, інформацію та цифровий контент.</p> <p>1.3 Вміння використовувати та управляти даними, інформацією та цифровим контентом.</p>
2. Комунікація та взаємодія	<p>2.1 Вміння спілкуватися через використання цифрових технологій.</p> <p>2.2 Вміння ділитися інформацією завдяки використанню цифрових технологій.</p> <p>2.3 Вміння контактувати із суспільством, користуватися державними та приватними послугами завдяки використанню цифрових технологій.</p> <p>2.4 Вміння взаємодіяти завдяки використанню цифрових технологій.</p> <p>2.5 Знання «нетикету» (від англ. network та etiquette), тобто володіння правилами поведінки та етикету в цифровому середовищу.</p> <p>2.6 Управління цифровою ідентичністю, тобто вміння створювати та управляти аккаунтами.</p>
3.Цифровий контент	<p>3.1 Створення цифрового контенту.</p> <p>3.2 Вміння змінювати, покращувати, використовувати цифровий контент задля створення нового контенту.</p> <p>3.3 Обізнаність щодо авторських прав та політики ліцензування відносно даних, інформації та цифрового контенту.</p> <p>3.4 Програмування, тобто вміння писати програмний код.</p>

Сфера компетентності	Опис (дескриптор)
4. Безпека	<p>4.1 Вміння захистити пристрої та контент, знання заходів безпеки, розуміння ризиків та загроз.</p> <p>4.2 Захист персональних даних та приватності.</p> <p>4.3 Охорона здоров'я, тобто знання та навички для збереження свого здоров'я та інших з точки зору як екології використання цифрових технологій, так і ризиків, загроз безпеці громадян.</p> <p>4.4 Захист навколишнього середовища, тобто розуміння впливу цифрових технологій на екологію, навколишнє середовище, з точки зору їх утилізації, а також їх використання, що може нанести шкоду, наприклад, об'єктам критичної інфраструктури і т.д.</p>
5. Вирішення проблем	<p>5.1 Вміння вирішувати технічні проблеми, що виникають із комп'ютерною технікою, програмним забезпеченням, мережами і т.д.</p> <p>5.2 Вміння визначати потреби та знаходити відповідні технічні рішення, або кастимізувати цифрові технології до власних потреб.</p> <p>5.3 Креативне користування, або вміння завдяки цифровим технологіям створювати знання, процеси та продукти, індивідуально або колективно, з метою вирішення повсякденних життєвих та професійних проблем і т.д.</p> <p>5.4 Вміння самостійно визначати потребу в отриманні додаткових нових цифрових навичок.</p>

В Україні немає національного стандарту цифрових компетентностей громадян, на цей час відбувається його розробка шляхом реалізації проєкту ЄС «Рамкова структура цифрових компетентностей

для українських вчителів та інших громадян» (dComFra), про що виданий наказ Міністерства освіти і науки України № 366 від 15 березня 2019 року [4].

До початку 2018 року термін «цифрові навички та компетенції» взагалі не згадувався в офіційно прийнятих нормативно-правових актах в Україні. Певний прорив в даному контексті відбувся після розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67-р Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки [5], яка окреслила більш конкретні кроки у напрямі розбудови системи для підвищення цифрової грамотності населення України, зокрема: 1) внесення змін до реєстру професій та розроблення програми впровадження цифрових спеціальностей у відповідні учбові програми профільних навчальних закладів; 2) розроблення проекту щодо розвитку цифрових навичок громадян та модернізації систем дошкільної, загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної), вищої освіти та освіти дорослих, у тому числі з урахуванням моделей державно-приватного партнерства та створення відповідних стимулів для розвитку неформальної освіти.

Володіння цифровими навичками та вміннями – є умовою ефективного використання всесвітньої мережі Інтернет. Вони дозволяють вирішувати в режимі он-лайн такі питання повсякденного життя, як пошук роботи, освіти, заснування бізнесу, подорожі, придбання автомобілю, інші приватні й комерційні операції [6, с. 5-6]. Отже, Європейська рамка цифрової компетентності громадян слугує орієнтиром для розвитку стратегічного планування ініціатив із цифрової компетентності на національному рівні в Україні.

Література

1. Commission Staff Working Document Accompanying the Document Proposal for a Council Recommendation on Key Competences for LifeLong Learning SWD/2018/014 final – 2018/08 (NLE). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=SWD:2018:0014:FIN>.

2. Про основні компетенції для навчання протягом усього життя: Рекомендація 2006/962/ЄС Європейського Парламенту та Ради (ЄС) від 18.12.2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975.

3. Vuorikari, R., Punie, Y., Carretero Gomez S., Van den Brande, G. (2016). DigComp 2.0: The Digital Competence Framework for Citizens. Update Phase 1: The Conceptual Reference Model. Luxembourg Publication Office of the European Union. EUR 27948 EN. doi:10.2791/11517. URL: [ublications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC101254/jrc101254_digcomp%202.0%20the%20digital%20competence%20framework%20for%20citizens.%20update%20phase%201.pdf](https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC101254/jrc101254_digcomp%202.0%20the%20digital%20competence%20framework%20for%20citizens.%20update%20phase%201.pdf).

4. Про реалізацію проекту ЄС «Рамкова структура цифрових компетентностей для українських вчителів та інших громадян (dComFra): Наказ Міністерства освіти і науки України від 15.03.2019 р. № 366. Дата оновлення: 15.03.2019. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-realizaciyu-proektuyes-ramkova-struktura-cifrovih-kompetentnostej-dlya-ukrayinskih-vchiteliv-ta-inshih-gromadyan-dcomfra>.

5. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.01.2018р. № 67-р. Дата оновлення: 24.12.2019. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80>.

6. Гетьман А. П., Атаманова Ю. Є., Мілаш В. С. Правове регулювання відносин у мережі Інтернет: монографія. Харків, 2016. 360 с.

REFERENCES

1. Commission Staff Working Document Accompanying the Document Proposal for a Council Recommendation on Key Competences for LifeLong Learning SWD/2018/014 final – 2018/08 (NLE). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=SWD:2018:0014:FIN> [In English].

2. Pro osnovni kompetentsii dlia navchannia protiahom usoho zhyttia: Rekomendatsiia 2006/962/Yes Yevropeiskoho Parlamentu ta Rady (Yes) vid 18.12.2006 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975 [In Ukrainian].

3. Vuorikari, R., Punie, Y., Carretero Gomez S., Van den Brande, G. (2016). DigComp 2.0: The Digital Competence Framework for Citizens. Update Phase 1: The Conceptual Reference Model. Luxembourg Publication Office of the European Union. EUR 27948 EN. doi:10.2791/11517. URL: [ublications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC101254/jrc101254_digcomp%202.0%20the%20digital%20competence%20framework%20for%20citizens.%20update%20phase%201.pdf](https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC101254/jrc101254_digcomp%202.0%20the%20digital%20competence%20framework%20for%20citizens.%20update%20phase%201.pdf) [In English].

4. Pro realizatsiiu proektu Yes «Ramkova struktura tsyfrovyykh kompetentnostei dlia ukrainskykh vchyteliv ta inshykh hromadian (dComFra):

Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 15.03.2019 r. № 366. Data onovlennia: 15.03.2019. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-realizaciyu-proektu-yes-ramkova-struktura-cifrovih-kompetentnostej-dlya-ukrayinskih-vchiteliv-ta-inshih-gromadyan-dcomfra> [In Ukrainian].

5. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku tsyfrovoi ekonomiky ta suspilstva Ukrainy na 2018-2020 roky ta zatverdzhennia planu zakhodiv shchodo yii realizatsii: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17.01.2018r. № 67-r. Data onovlennia: 24.12.2019. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80> [In Ukrainian].

6. Hetman, A. P., Atamanova, Yu. Ye., Milash, V. S. (2016). Pravove rehuliuвання vidnosyn u merezhi Internet. Kharkiv [In Ukrainian].

Любчич Анна Миколаївна

кандидат юридичних наук, учений секретар НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України
ORCID: 0000-0002-6492-4179

ЗАГОТІВЛЯ ДЕРЕВИНИ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ СПЕЦІАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Розкрито особливості правові аспекти заготівлі деревини, як одному з видів спеціального використання лісових ресурсів. Зроблено висновок про те, що безоплатна заготівля громадянами деревної сировини, у т.ч. хвороста, діючим законодавством України не передбачена.

Ключові слова: заготівля деревини, хворост, лісові ресурси.

Liubchych Anna

PhD, Scientific Secretary of Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of NALS of Ukraine
ORCID: 0000-0002-6492-4179